

INGEZONDEN.

NOODCHIRURGIE VOOR DEN PRACTISCHEN ARTS.

In het nummer van 29 Januari 1927 meent collega SUERMONDT, bij de beoordeeling van ERICH SONNTAG's boek: Die dringliche Chirurgie des praktischen Arztes, dat dit werk vrijwel overbodig is, immers: „het is haast niet denkbaar, dat men in den tegenwoordigen tijd met onze snelle vervoermiddelen zóó ver van een chirurgische kliniek af is, dat men den zieke voor bovengenoemde ingrepen daarheen niet zou kunnen vervoeren enz.”. Ja zeker, waarde SUERMONDT, als men in Nederland is. Maar lang niet overal op de wereld zijn de toestanden zoo ideaal als daar. Zoo bevind ik mij in een land, dat even dicht bevolkt is als Holland, en waar men toch binnen een radius van tweehonderd kilometer en meer dikwijls niet op chirurgische hulp kan rekenen, en daarbuiten dan nog vaak slechts kan worden geholpen door de geschoolde dilettanten-chirurgie der zendingsstations 1). Laat mij je verzekeren, dat ik hier, als eenvoudig algemeen arts, dikwijls voor moeilijke chirurgische opgaven word gesteld, en dat hier door de Westersche artsen op geen soort boeken meer prijs wordt gesteld dan op zulke overzichtelijke en speciaal voor ons pasklaar gemaakte werken over wondbehandeling en — zelfs vrij specieele — chirurgie.

Nu is dat boek een Duitsch werk, en waar er zoowel in China als ook nog in Afrika en elders zeer veel Duitsche artsen werkzaam zijn, om van Hollanders en andere Duitsch-lezende nationaliteiten nog te zwijgen, komt het mij voor, dat een boek als dit toch wel zeker in een dringende behoefte voorziet.

Hoe hoog onze Westersche samenleving georganiseerd is, merkt men eerst, als men leeft in een middeleeuwsch, soms bijna bijbelsch en half-barbaarsch land als het oude China.

Haichow, 21 Februari 1927.

J. W. SCHOTMAN.

DE AMBTENAAR-COLLEGA IN ONZE MAATSCHAPPIJ.

In mijn vorig stukje trachtte ik aan te toonen dat de overheidsambtenaar door een gehoorzaamheidsplicht, hem van andere zijde opgelegd, als Maatschappijlid in rechtszekerheid ten achter wordt gesteld bij zijn medeleden, zoolang ons reglement hem niet den waarborg biedt, dat met zijn uitzonderingstoestand zoo noodig wordt rekening gehouden. „Het zal zoo'n vaart niet loopen”, meent PINKHOF. „Immers”, zegt hij, „in het algemeen zal de ambtelijke gehoorzaamheid van een arts geen dingen verlangen die hij in de vrije uitoefening van zijn beroep niet zal mogen doen”.

Zelfs met de toevoeging „als lid der Maatschappij” (en daar gaat het hier immers om), zal deze uiting op zichzelf, terecht ingeleid door de woorden, „in het algemeen” en door PINKHOF terecht gecursiveerd, wel bij niemand bezwaar ontmoeten. Als argument daarentegen verlost zij veel van haar bruikbaarheid als men bedenkt dat de gevallen die ter berechting worden aangebracht zich uiteraard beperken tot die, welke nu eenmaal niet „in het algemeen” plegen te geschieden; de rechtspraak behandelt „pathologische gevallen”.

De „zwarte kijk op onze rechtslichamen”, waarvan PINKHOF mij beschuldigt, openbaart zich in den twijfel of deze zonder algemeene voorschriften als richtsnoer wel altijd rekening zullen weten te houden met de grenzen hunner bevoegdheid. Mijn „zwarte kijk op hoogerhand” bestaat in de overtuiging dat het openbaar gezag bij het geven van een opdracht of de beoordeeling van de niet-nakoming daarvan, zich niet behoeft te richten naar de wetten en besluiten onzer Maatschappij. In welk opzicht ik zou hebben blijk gegeven van een „zwarten kijk op den arts-ambtenaar” kan ik niet vermoeden. Misschien heeft het streven naar volledigheid bij zijn opsomming PINKHOF parten gespeeld.

1) En waar men over bijbelsche vervoermiddelen beschikt: draagbaar, draagstoel, ezeltjes, paarden, kameelen, karren zonder veeren.

„Welhaast", aldus PINKHOF, „zullen alle artsen geheel of „tevens" ambtenaar zijn". Het wil mij toeschijnen dat deze zienswijze zoowel de urgentie als het gewicht eener regeling van hun rechtstoestand nog des te duidelijker moet doen uitkomen.

Ten aanzien van den officier van gezondheid, die zich verzette tegen een dienstbevel tot mededeeling der namen van de militairen die door hem voor een venerische aandoening werden behandeld, werd door het Hoog Militair Gerechtshof overmacht aangenomen op grond van den afgelegden ambtseed. Het betrof hier een botsing van rechtsplichten, *beide* van overheidswege opgelegd. Had hij zich te zijnen rechtvaardiging beroepen op een of ander besluit der Maatschappij tot bevordering der geneeskunst, ik twijfel of het Hoog Militair Gerechtshof ook dan het bestaan van overmacht had erkend.

De door PINKHOF ten tooneele gevoerde arts-ambtenaar die zich in een soort hoogheidswaan tegenover „de menigte daarbuiten" zou misdragen, kan hier gevoelig buiten bespreking blijven, tenzij men van meening mocht zijn dat het gehoorzamen aan een ambtelijk bevel moet worden opgevat als een uiting van opgeblazenheid, welke meening mij minder juist zou voorkomen.

Ongetwijfeld kan tegen een verstrekte opdracht bezwaar worden gemaakt en menigmaal zal dit tot een bevredigend resultaat leiden, maar het is ook mogelijk van niet. Bij verzet daartegen zal men met de mededeeling dat men op grond van een verbod der Maatschappij „niet mag" niet bijster veel bereiken. PINKHOF acht de ethische waarde van haar wetten en besluiten (zelfs van die welke dienen voor de in onze oogen volkomen gerechtvaardigde verdediging onzer stoffelijke belangen) zóó boven allen twijfel verheven, dat zij als moreele norm het openbaar gezag tot leidraad behooren te strekken bij het vervullen zijner wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende taak. De kans echter dat van die zijde die waarde wordt ontkend lijkt mij niet uitgesloten; ja zelfs in onzen eigen kring zijn de meeningen over de waarde dier besluiten verdeeld. Voor ons als leden der Maatschappij is het feit dat die besluiten zijn genomen voldoende om ze na te leven (mits men dit kan en mag), maar hoe ter wereld kan men anderen die verplichting opleggen?

Is het voor den arts-ambtenaar gevaarlijk in ons midden? vraagt PINKHOF. Zelfs voor de vrág mag geen aanleiding bestaan.

PINKHOF moge al zinspelen op HORATIUS, die — zich verlatende op zijn integritas vitae scellarisque puritas — elk wapen versmaadt als hij in de meest onherbergzame oorden zijn liefvallige *Lalage* loopt te bezingen, voor ons mag dit geen reden zijn om iemand weerloos, *zelfs half gebonden*, uit wandelen te sturen. De meest volmaakte vlekkeloosheid van levenswandel, het blankste zondenregister zullen den arts-ambtenaar geen voldoende waarborg kunnen bieden dat hij in de Maatschappij niet te eeniger tijd in het gedrang kan worden gebracht, als hij meent zich een bevoegdheid te mogen aanmatigen die thuis behoort op het gebied der overheid, in wier dienst hij zich heeft gesteld.

H. D. DE HAAS.

Als men, voor grootere zekerheid, in regelen wil vastleggen wat naar mijn gevoelen van zelf spreekt, kan ik daar niets tegen hebben. Maar ik moet tegenspreken, dat geschillen bij voorkeur zouden ontstaan door botsing met Maatschappijbesluiten. Het zijn de gewone regelen van den omgang tusschen de menschen, het ontzien van anderer eer, rechten en belangen, welke door overheidsbevelen zouden kunnen worden geschonden. Wie *hier* tegenover zegt: „ik mag niet", staat sterk, vooral als hij door een lichaam als onze Maatschappij wordt gesteund.

PINKHOF.

Discussie gesloten.

Redactie.